

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Asan/15/2018
Identifikačné číslo spisu: 2017200009
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2017200009.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu: P. M. E. - B., K., proti žalovanému (sťažovateľovi): Okresný úrad Dunajská Streda, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, so sídlom Korzo Bélu Bartóka 789/3, Dunajská Streda, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14. októbra 2016, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 44Sa/3/2017-44 z 11. januára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 44Sa/3/2017-44 z 11. januára 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „správny súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č.k. 44Sa/3/2017-44 z 11.01.2018 zrušil rozhodnutie žalovaného č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.10.2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Správny súd priznal úspešnému žalobcovi proti žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

2. Z prvostupňového rozhodnutia vydaného Okresným úradom Dunajská Streda, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.07.2016 správny súd zistil, že týmto bola žalobcovi uložená pokuta 165,- € za porušenie povinnosti podľa § 21 ods. 1 písm. b/ prvý bod v spojení s § 50 ods. 1 zákona č.725/2004 Z.z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 725/2004 Z.z.“), nakoľko žalobca bez vyzvania a na vlastné náklady nepodrobil v ustanovenej lehote do 28.03.2015 vozidlo technickej kontrole pravidelnej, spôsobom a v rozsahu ustanovenom všeobecným právnym predpisom vydaným na vykonanie zákona č.725/2004 Z.z.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca dňa 08.08.2016 odpor, ktorý bol označený ako odvolanie, v ktorom namietal, že dotknuté motorové vozidlo vôbec nepoužíva v cestnej premávke a že toto vozidlo má najazdené len 398 km.

4. Žalovaný rozhodnutím č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.10.2016 odmietol odpor proti rozkazu o uložení pokuty č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.07.2016 z dôvodu, že odpor neobsahuje predpísané náležitosti podľa § 107d ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z.

5. Správny súd po preskúmaní námietok žalobcu dospel k záveru, že žalovaný sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s námietkou žalobcu v podanom odpore označenom ako odvolanie, že vozidlo nepoužíva a že má najazdených len 398 km. Rozhodnutie žalovaného je podľa správneho súdu neodôvodnené a nebol dôvod na odmietnutie odporu, pretože vznesená námietka žalobcu bola konkrétna a zrozumiteľná. Odpor obsahoval predpísané náležitosti a to aj napriek tomu, že bol označený žalobcom ako odvolanie.

6. Správny súd sa osobitne zaoberal otázkou, či procesným postupom žalovaného nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred správnym orgánom. V tejto súvislosti správny súd uviedol, že o odňatí možnosti konať pred správnym orgánom ide v prípade, ak v dôsledku procesne nesprávneho postupu správneho orgánu sa účastníkovi znemožňuje realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v správnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Judikatúra už dospela k záveru, že o prípad odňatia možnosti konať pred správnym orgánom ide tiež vtedy, keď správny orgán odmietne odvolanie, aj keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup. Obdobne možno podľa správneho súdu za postup odnímajúci možnosť konať pred správnym orgánom označiť postup správneho orgánu, ktorým odmietne odpor proti rozkazu v procesnej situácii, v ktorej pre taký procesný postup neboli dané zákonné predpoklady.

7. V tejto súvislosti správny súd poukázal na to, že odpor proti rozkazu je špecifickým spôsobom procesnej obrany účastníka konania, ktorý má za splnenia zákonom ustanovených podmienok (včasnosť, odôvodnenosť vo veci samej a podanie oprávnenou osobou) kasačný účinok. Z ustanovení zákona č. 725/2004 Z.z. o náležitostiach odporu vyplýva povinnosť odporcu odôvodniť odpor vo veci samej. Z obsahového hľadiska pritom postačuje, ak z odôvodnenia odporu vyplýva iba nesúhlas účastníka konania s povinnosťou, ktorá mu bola uložená (3ÚS 161/2009).

8. Správny súd konštatoval, že v danom prípade bol odpor proti rozkazu podaný v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, jeho odôvodnenie bolo síce stručné, ale bezpochyby obsahovalo nesúhlas žalobcu s uložením povinnosti zaplatiť pokutu. Takýto odpor nemožno podľa správneho súdu považovať za odpor bez odôvodnenia vo veci samej.

9. Z uvedeného dôvodu teda nebol podľa správneho súdu na mieste procesný postup - odmietnutie odporu a žalovaný bol povinný preskúmať dôvody uvedené v odpore a vo veci meritorne rozhodnúť.

10. Proti rozsudku správneho súdu podal žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) v zákonom stanovenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

11. V kasačnej sťažnosti žalovaný namietal, že z § 107d ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z. jednoznačne vyplýva, akým spôsobom sa dá proti rozkazu podať odpor a čo odpor musí obsahovať. Zároveň § 107d ods. 3 zákona č. 725/2004 Z.z. striktno stanovuje dôvody odmietnutia odporu okresným úradom.

12. S poukazom na § 21 ods. 1 písm. b/, § 50 ods. 1 zákona č. 725/2004 Z.z. a § 47 ods. 1 vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 578/2006 Z.z. (ďalej len „vyhláška č. 578/2006 Z.z.“) žalovaný uviedol, že z citovaných ustanovení vyplýva, že pokiaľ je vozidlo evidované v Slovenskej republike a nie je dočasne vyradené z evidencie podľa osobitného predpisu, prevádzkovateľ vozidla je povinný bez vyzvania a na vlastné náklady podrobiť v ustanovených lehotách vozidlo technickej kontrole pravidelnej. Osobné vozidlo značky Q. Q. s evidenčným číslom M VIN: K dňa 14.07.2016, t.j. v deň vydania rozkazu o uložení pokuty za správny delikt bolo v premávke na pozemných komunikáciách, bolo evidované v Slovenskej republike a nebolo dočasne vyradené z evidencie podľa osobitného predpisu. Ak sa vozidlo v cestnej premávke nepoužíva, prevádzkovateľ vozidla má možnosť požiadať okresný dopravný inšpektorát o dočasné vyradenie vozidla.

13. Z citovaných ustanovení zákona č. 725/2004 Z.z. a vyhlášky č. 578/2006 Z.z. navyše podľa žalovaného vyplýva, že počet najazdených kilometrov ako aj nepoužívanie vozidla nie sú rozhodujúce skutočnosti, ktoré mohli konanie ovplyvniť.

14. Žalovaný ďalej uviedol, že § 107d ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z. dáva za povinnosť prevádzkovateľovi vozidla k odporu pripojiť listinné dôkazy a nedáva mu to ako možnosť. Predmetné ustanovenie zároveň striktne zakazuje okresnému úradu podať akúkoľvek pomocnú ruku účastníkovi konania, keď priamo vylučuje použitie § 19 ods. 3 Správneho poriadku. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že žalobca v odpore na preukázanie svojich tvrdení neoznačil žiadne dôkazy a nepripojil žiadne listinné dôkazy potvrdzujúce jeho tvrdenie o počte najazdených kilometrov alebo o prípadnom dočasnom vyradení vozidla. Žalovaný preto nemal inú možnosť, ako odpor žalobcu odmietnuť.

15. Z uvedeného podľa žalovaného vyplýva, že odpor žalobcu nemal predpísané náležitosti v zmysle § 107 ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z. a okresný úrad bol povinný konať podľa § 107d ods. 3 písm. a/ zákona č. 725/2004 Z.z. Podľa žalovaného bol daný dôvod na odmietnutie odporu, keď prevádzkovateľ vozidla neuviedol rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opieral svoju obranu proti výroku uvedenému v rozkaze, neoznačil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ani k odporu nepripojil žiadne listinné dôkazy preukazujúce jeho tvrdenie o počte najazdených kilometrov alebo o prípadnom dočasnom vyradení vozidla. V tejto súvislosti žalovaný dodal, že zákonodarca v § 107d ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z. nepripustil účastníkovi správneho konania podať odpor, z ktorého by vyplynul len jeho nesúhlas s povinnosťou, ktorá mu bola uložená.

16. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že správny súd v predmetnej veci rozhodol v intenciách zákona správne a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol. Zároveň si žalobca uplatnil nárok na náhradu trov kasačného konania.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala oprávnená osoba včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a dospel k záveru o potrebe zrušenia rozhodnutia krajského súdu a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Takto kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v lehote najmenej piatich dní pred jeho vyhlásením (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

18. Predmetom kasačného konania bol rozsudok, ktorým správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.10.2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaný podľa § 107d ods. 3 písm. a/ zákona č. 725/2004 Z.z. odmietol odpor žalobcu proti rozkazu o uložení pokuty za správny delikt č. OU-DS-OCDPK-2016/012051 zo 14.07.2016 s odôvodnením, že odpor neobsahuje predpísané náležitosti podľa § 107d ods. 2 zákona č. 725/2004 Z.z.

19. Podľa čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

20. Podľa § 19 ods. 2 prvá veta SSP správne súdy konajú a rozhodujú v senátoch, ak tento zákon neustanovuje, že rozhoduje sudca alebo predseda senátu.

21. Podľa § 23 ods. 1 SSP na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva konajú a rozhodujú sudcovia správneho kolégia v trojčlenných senátoch zložených z predsedu a dvoch sudcov.

22. Podľa § 23 ods. 2 SSP sudca na krajskom súde koná a rozhoduje o

- a) správnych žalobách vo veciach správneho trestania podaných proti rozhodnutiu alebo opatreniu o priestupku,
- b) správnych žalobách v sociálnych veciach,
- c) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- d) žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- e) žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

23. Podľa § 440 ods. 1 písm. e/ SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd.

24. Krajský súd vo veciach správneho súdnictva zásadne koná a rozhoduje v trojčlennom senáte, ktorý sa skladá z predsedu a dvoch sudcov (23 ods. 1 SSP). Na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva koná a rozhoduje sudca len v zákonom taxatívne vymedzených veciach stanovených v § 23 ods. 2 písm. a/ až e/ SSP. Ak predmetom konania nie je niektorá zo žalôb podľa § 23 ods. 2 písm. a/ až e/ SSP, je skutočnosť, že vo veci konal a rozhodol sudca a nie senát krajského súdu, neodstrániteľnou procesnou vadou s dosahom na ústavné právo účastníka konania na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky), ktorá zakladá dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. e/ SSP pre nesprávne obsadenie krajského súdu a na ktorú musí kasačný súd prihliadnúť z úradnej povinnosti s následkom zrušenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

25. Správne obsadenie súdu je jednou z náležitostí ústavnej požiadavky na zákonného sudcu s jedinou výnimkou, keď namiesto sudcu konal a rozhodol senát. Opačný prípad predstavuje také závažné pochybenie, že takto vydané rozhodnutie súdu nemožno považovať za zákonné a je nutné ho zrušiť a vrátiť na nové prejednanie a rozhodnutie vo veci.

26. Okolnosť, či prejednanie a rozhodovanie krajským súdom prebehlo v zákonomnom zložení (t.j. či bol krajský súd správne obsadený) je povinný správny súd sledovať z úradnej povinnosti a nedostatok v zložení súdu je podstatnou vadou konania. Zákon neuvádza, čo treba rozumieť pod pojmom „nesprávne obsadený súd“. Súdna prax zaujala názor, že nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Nesprávnym obsadením súdu sa tak rozumejú prípady, keď namiesto senátu rozhodoval sudca, keď rozhodoval senát v neúplnom zložení, keď namiesto sudcu rozhodovali iné osoby (súdni úradníci) nad rámec svojich oprávnení. Nesprávne obsadený súd je aj vtedy, ak rozhodoval senát alebo sudca neurčený rozvrhom práce. V tomto prípade ide o porušenie práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi (Baricová J. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018 s. 1612).

27. Právo na zákonného sudcu zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz je neopomenuteľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci. Na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na druhej strane predstavuje pre každého účastníka konania rovnako cennú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred daných zásad (procesných pravidiel) tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy, a aby bol vylúčený - pre rôzne dôvody a rozličné účely - výber súdov a sudcov „ad hoc“. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia, ako garancia proti novej svojvôli, je súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj zásada pridelovania súdnej agendy a určenie zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte (§ 3 ods. 3 zákona o súdoch).

Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6 Cdo 297/2012 z 30.10.2013).

28. Predmetom súdneho prieskumu v prejednávanej veci je rozhodnutie, ktorým žalovaný podľa § 107d ods. 3 písm. a/ zákona č. 725/2004 Z.z. odmietol odpor žalobcu proti rozkazu o uložení pokuty za správny delikt. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že predmetná vec bola pridelená a následne prejednaná a rozhodnutá sudcom A., a teda nebola prejednaná a rozhodnutá sudcami správneho kolégia krajského súdu v trojčlennom senáte. Kasačný súd opätovne dáva do pozornosti, že krajský súd v správnom súdnictve zásadne koná a rozhoduje v senáte. S poukazom na § 23 ods. 2 písm. a/ až e/ SSP sudca na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva koná a rozhoduje len v zákonom taxatívne vymedzených veciach, a to v konaní o správnych žalobách vo veciach správneho trestania podaných proti rozhodnutiu alebo opatreniu o priestupku, správnych žalobách v sociálnych veciach, správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia, žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy a o žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

29. Žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o odmietnutí odporu proti rozkazu o uložení pokuty za správny delikt, podanú v prejednávanej veci, nemožno subsumovať pod ustanovenie § 23 ods. 2 písm. a/ až e/ SSP, v ktorom sú taxatívne vymedzené prípady, kedy na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva koná a rozhoduje sudca.

30. Kasačný súd má vzhľadom na vyššie uvedené za to, že nakoľko v prejednávanej veci konal a rozhodoval sudca a nie sudcovia správneho kolégia krajského súdu v trojčlennom senáte, pričom nejde o niektorý z prípadov podľa § 23 ods. 2 písm. a/ až e/ SSP, kedy na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva koná a rozhoduje sudca, ide o vážny procesný nedostatok, na ktorý musí kasačný súd prihliadnuť z úradnej povinnosti, teda aj za situácie, kedy sťažovateľ túto námietku v kasačnej sťažnosti vôbec neuplatnil. Kasačný súd preto v zmysle § 462 ods. 1 SSP napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súde na ďalšie konanie.

31. Povinnosťou krajského súdu bude predovšetkým odstrániť nedostatok, týkajúci sa obsadenia krajského súdu a následne vec prejednať a rozhodnúť. Právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP).

32. Kasačný súd považuje za potrebné dodať, že ustanovenie § 453 ods. 2 SSP (viazanosť kasačného súdu dôvodmi kasačnej sťažnosti) nemôže predstavovať prekážku pre aplikáciu ústavne zaručených práv, v tomto prípade práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I. ÚS 1419/07 zo 06.05.2009, podľa ktorého „Ohľadne dispozičnej zásady je nutno podotknúť, že ta se - právě proto, že má povahu zásady - nikdy neuplatňuje metódou „všechno nebo nic“. V žádném procese v kterémkoli státě se neuplatňuje dispoziční zásada ve své ryzí podobě, ale vždy s většími či menšími modifikacemi. Vázanost soudního přezkumu na žalobní body je zásadně správná, avšak nelze ji absolutizovat. Uplatnění dispoziční zásady ve správním soudnictví nemůže být v rozporu s povahou práv, jimž je poskytována ochrana, a konečně se samotným účelem řízení, jímž je spravedlivá ochrana skutečných subjektivních veřejných práv; v tomto smyslu je nutno interpretovat i jednotlivá ustanovení s. ř. s., v nichž se dispoziční zásada promítá.“

33. Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

34. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011, § 139 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.